

Соколовський Д. В.,*аспірант кафедри адміністративно-правових дисциплін
Донецького державного університету внутрішніх справ**ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8251-3074>*

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВИРОБНИЦТВА ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СОНЯЧНОЇ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. Проаналізовано інститут адміністративно-правового режиму виробництва та реалізації сонячної електроенергії як інструмент забезпечення енергетичної безпеки в умовах воєнного стану, досліджено його поняття, структура та ознаки. На основі законодавства та практики, обґрунтовано, що він забезпечує стабільність енергосектору. Зроблено висновок, що ефективний адміністративно-правовий механізм у досліджуваній сфері потребує системного врегулювання, оновлених підходів та посилення відповідальності публічних адміністрацій за забезпечення енергетичної безпеки.

Ключові слова: адміністративно-правовий режим, воєнний стан, сонячна енергетика, публічна адміністрація.

Вступ. Повномасштабна агресія росії обумовили необхідність переходу держави у правовий режим воєнного стану. Системні атаки на енергосистему України, захоплення Запорізької атомної електростанції суттєво зменшили енергетичний потенціал держави та обумовили необхідність пошуку альтернативних джерел енергії. Формування відповідного законодавства у сфері виробництва сонячної електроенергії є завданням публічних адміністрацій різного рівня. Необхідною передумовою створення належного адміністративно-правового забезпечення у досліджуваній сфері є формування новітнього адміністративно-правового режиму, що буде враховувати всю систему чинників функціонування альтернативної моделі енергозабезпечення країни.

Сформовано авторське бачення ключових елементів досліджуваного інституту адміністративно-правового режиму. Визначено ключові ознаки, що обумовлюють особливий інститут адміністративно-правових режимів. Досліджено сучасні погляди науковців та проаналізовано основні сучасні концепції адміністративного права щодо адміністративно-правових режимів. Запропоновано сучасне поняття адміністративно-правового режиму виробництва та реалізації сонячної електроенергії в Україні.

Мета роботи. Сформулювати поняття та ознаки адміністративно-правового режиму виробництва та реалізації сонячної електроенергії на сучасному етапі розвитку країни в умовах військової агресії.

Матеріали та методи. У ході написання роботи використовувалися нормативно-правові акти, статистичні відомості та наявні наукові розробки із досліджуваної проблематики за останні 3,5 роки, тобто за період з початку повномасштабної війни в Україні та запровадження правового режиму воєнного стану.

Методологічну основу дослідження становить сукупність загальнонаукових та спеціально-юридичних методів, що забезпечили всебічне вивчення адміністративно-правового режиму у сфері виробництва та реалізації сонячної електроенергії в умо-

вах правового режиму воєнного стану. Історико-правовий метод дозволив проаналізувати еволюцію наукових підходів до поняття правового режиму, а діалектичний – дослідити динаміку змін у нормативному регулюванні цієї сфери. Формально-юридичний метод було застосовано для тлумачення законодавчих положень, зокрема Закону України «Про правовий режим воєнного стану» та нормативних актів, що регламентують енергетичну безпеку.

Крім того, використано системно-структурний та функціональний методи для визначення елементів адміністративно-правового режиму, його суб'єктного складу та механізмів впливу. Порівняльно-правовий метод застосовано для зіставлення теоретичних підходів до класифікації правових режимів, а також для виявлення специфіки адміністративно-правового регулювання сонячної енергетики. Емпіричну базу склали аналіз практичних ініціатив держави у сфері енергетичної безпеки, таких як функціонування «Пунктів незламності», що дозволило обґрунтувати актуальність дослідження та сформулювати власне визначення досліджуваного адміністративно-правового режиму.

Виклад основного матеріалу. Інститут адміністративно-правового режиму є широко дослідженою правовою категорією, аналізу якої присвячено праці багатьох учених-адміністративістів, серед яких В.Б. Авер'янов, В.В. Белєвцева, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, Н.В. Коваленко, А.Т. Комзюк, В. Я. Настюк, А.С. Славко, Ю.П. Пацурківський, та інші.

В своєму дослідженні ми не применшуємо вагомості значення та особистий внесок вказаних науковців, лише зауважимо, що, незважаючи на широке закріплення у законодавстві та тривалі обговорення у наукових дискусіях, практично, жодне з теоретичних, узагальнюючих положень про адміністративно-правові режими не набуло статусу загальновизнаного. Особливо дискусійними є питання змісту адміністративно-правового режиму, та ознак, які дозволяють визначити його як правову категорію, його класифікації, тощо.

Більшість науковців, використовуючи загальнофілософські методи дослідження, розглядають поняття «адміністративно-правовий режим» через призму категорії «правовий режим». Варто зазначити, що в українській мові термін «режим» запозичений з французької – (фр. régime), і має декілька значень, але найчастіше перекладається як «режим», «система» або «порядок», та з латинського – (лат. regimem) як «державна, уряд».

Термін «правовий режим» все більше визнається однією з найбільш важливих категорій юридичної науки [1, с. 25]. О.Ф. Скакун при розгляді питання правового режиму використала категорію «режим функціонування правової системи» [2, с. 258], що в цілому відповідає первинному етимологічному значенню терміну «правовий режим», винайденому французьким юристом, професором університету м. Бордо Ліоном Дюгі.

В підручнику з теорії держави і права, поширеному в академічному середовищі правників, автори, узагальнюючи виклад матеріалу, вказують, що розглянуті способи, методи та типи правового регулювання дають уявлення лише про його окремі сторони і аспекти. Характеристика ж цих явищ в їх єдності, взаємодії як цілісної системи регулювання досягається за допомогою такої місткої юридичної категорії, як правовий режим. Отже, під правовим режимом розуміють певний порядок правового регулювання, який забезпечується через особливе поєднання залучених для його здійснення способів, методів та типів правового регулювання [3, с. 217].

У той же час, Т.О. Карабін критично зауважує подібному погляду, та констатує, що правовий режим не слід зводити до типів правового регулювання, оскільки стирається межа між такими категоріями, призводить до змішування та веде до непридатності використання. Правовий режим є конкретизацією методу правового впливу на конкретну сферу суспільних відносин, яка є вужчою, ніж загальний предмет регулювання. А отже, саме правовий режим визначає особливості поєднання способів впливу в рамках методу [4, с. 230].

Отже, поняття правового режиму в сучасній юридичній літературі використовується в різному значенні стосовно різних суб'єктів, об'єктів і сфер людської діяльності. Наприклад, можна відзначити дослідження правового режиму в адміністративному праві, де основні риси правового режиму пов'язуються із закріпленням у законодавстві прав, обов'язків і відповідальності; системою заходів, що використовуються для досягнення поставлених цілей; системою правового впливу, що полягає в специфіці прийомів регулювання і його механізму [5, с. 284].

Аналізуючи правовий режим публічного майна, Н.Ю. Задирака вказує на можливість тлумачення правового режиму на доктринальному рівні за двоманірями [6, с. 137]: загально-теоретичний підхід, представниками якого згадується Д. Коссе [7], та інші); спеціально галузевий рівень (Ю. Битяк [8], С. Константинов [9] та інші).

Таким чином, у юридичній науці правовий режим аналізується, роз'яснюється та інтерпретується за допомогою різних методів та підстав, критеріїв та ознак, що дозволяє глибше зрозуміти його сутність та особливості застосування. Відповідно, не маючи на меті здійснення узагальнень щодо правового режиму, констатуємо, що правовий режим складна та структурована правова категорія, методологічне використання якої потрібно здійснювати з урахуванням мети, цілей та завдання наукового дослідження, із розумінням того, що єдиного доктринального погляду на сьогодні не сформовано.

В науковій літературі зустрічаються різні підходи, щодо поняття адміністративно-правового режиму. Як вірно зазначає Н. Коваленко, «аналіз визначень адміністративно-правового режиму, наданих фахівцями, дає змогу стверджувати, що для кожного зазначеного режиму визначальними є характеристики особливого методу регулювання (імперативного), особливо зв'язку між учасниками правовідносин (владні відносини), обмеженість сфери застосування (відносини, що охоплюються предметом адміністративного права), мета застосування» [10, с. 109].

З прийняттям у 1996 році Конституції України та згодом, Концепції адміністративної реформи, в адміністративно-правовій науці регулярно почали з'являтися дослідження категорії адміністративно-правовий режим, адже вони стають необхідним

елементом публічно-управлінської організації та ефективним інструментом публічного адміністрування.

Як зазначав В. Б. Авер'янов, адміністративне право спрямоване на утвердження пріоритету прав і свобод людини в усіх сферах її взаємодії з публічною адміністрацією, її органами і посадовими особами. Адміністративно-правовий режим взаємовідносин органів виконавчої влади і людини повинен виходити зі становища особи як такого суб'єкта, перед яким публічна адміністрація відповідальна за свою діяльність, і має ґрунтуватися на беззаперечному визнанні пріоритету прав людини, її законних інтересів, правомірності її вимог і очікувань від діяльності державних органів, їх посадових осіб [11, с. 148].

Відомий науковець у галузі адміністративного права науковець Ю. П. Битяк вважав, що адміністративно-правовий режим є певним об'єднанням адміністративно-правових способів регулювання, що проявляється у централізованому порядку, імперативному методі правового впливу та асиметрії суб'єктів правовідносин [12, с. 268].

В.В. Конопльов пропонує інший погляд та наголошує, що адміністративно-правовий режим – це правова форма динаміки адміністративно-правових відносин у часі й просторі, що має визначену мету регулювання та забезпечена комплексом правових засобів [13, с. 172]. В. Белевцева підкреслює, що адміністративно-правовий режим – це особливий порядок здійснення державного впливу загальнообов'язкового характеру для всієї системи органів державної влади [14, с. 106].

З часом кількість наукових розробок збільшувалася, проте дискусії щодо формування чітких ознак та характеристики адміністративно-правового режиму у наукових джерелах не визначено. Так само, не було одностайної думки щодо встановлення чітких критеріїв для їх класифікації.

Так, у 2009 році вийшла одна із перших монографічних праць В. Я. Настюка, В. В. Белевцевої, присвяченої аналізу загальнотеоретичних питань щодо поняття та характеристики адміністративно-правових режимів в Україні, розгляду їх видів та критеріїв класифікації, особливостей провадження у справах, пов'язаних із забезпеченням цих адміністративно-правових режимів [15].

У передвоєнний період дисертаційне дослідження Н.В. Коваленко постало узагальненням монографічним дослідженням проблем адміністративно-правових режимів в Україні [16]. В своїй роботі авторка запропонувала свою концепцію сутності, особливостей та системи адміністративно-правових режимів, а також сформулювала пропозиції та рекомендації щодо удосконалення їх функціонування.

Подібні спроби розв'язати проблематику типології адміністративно-правових режимів здійснено А.С. Славко [17]. У зазначеній дисертаційній роботі авторка запропонувала власні характеристики адміністративно-правових режимів та сформулювала авторське визначення поняття «адміністративно-правовий режим». На підставі аналізу правової доктрини виділила основні та додаткові критерії типології адміністративно-правових режимів. Основними критеріями типології адміністративно-правових режимів, на її думку є підстава введення в дію режиму, мета провадження режиму, засоби забезпечення режиму, носії режиму та результат впливу режиму на обсяг прав людини. Виділено п'ять типів адміністративно-правових режимів: надзвичайні режими, установчі режими, предметні режими, контрольно-сервісні режими, пільгові режими.

На думку авторів Розділу 12 «Адміністративно-правові режими» підручника «Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні» С.О. Кузніченка, І.О. Бикова поняття «адміністративно-правовий режим» як категорія в правовій системі має змістову та формальну складові. Перша виявляється через причину та мету введення режиму та доповнюється організаційними елементами. Друга включає в себе відомості про те, хто та на який термін на якій території встановлює режим, включає інформацію та процесуальні норми, що встановлюють процедуру введення, реалізації та скасування режиму включає унормовану систему прав та обов'язків під час режиму [18, С. 364-365].

Поданий історіографічний аналіз розвитку наукових поглядів на проблему адміністративно-правових режимів вказує, що наука адміністративного права на сьогоднішній день не сформувала єдиних підходів до їх характеристики, переліку єдиних ознак та підходів до типології що обумовлює необхідність подальших наукових досліджень вказаної проблематики. Окрім того, зміна ідеології, євроінтеграція, введення правового режиму воєнного стану, відмова від пострадянських підходів із засиллям доктринальних засад, запозичених із робіт російських авторів, підсилює актуальність сучасних розробок адміністративно-правових режимів.

Для досягнення цілей вказаної статті варто проаналізувати сучасні концепції адміністративно-правових режимів, із урахуванням введення правового режиму воєнного стану [19].

В цьому контексті варто зауважити, що прийнятий до початку повномасштабного вторгнення Закон України «Про правовий режим воєнного стану» не міг передбачити терористичний характер військової агресії, коли окупант цілеспрямовано здійснює атаки на об'єкти енергетичної (критичної) інфраструктури. Відповідно, вже давно на часі внесення змін та доповнень до закону в частині наділення публічних адміністрацій особливими повноваженнями у сфері відвернення наслідків знищення об'єктів генерації.

Прикладом реалізації особливих повноважень може стати ініційована Офісом Президента та реалізована Кабінетом Міністрів України програма створення «Пунктів незламності», якою встановлено заходи мінімізації наслідків блекауту в Україні. Вказаний проект регулюються, зокрема, Порядком організації та функціонування пунктів незламності, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України № 1401 від 17 грудня 2022 року [20]. Цей порядок визначає вимоги до розгортання та діяльності пунктів у разі надзвичайних ситуацій, пов'язаних із порушенням роботи систем життєзабезпечення. Забезпечуючи реалізацію проекту, Кабінет Міністрів України координує діяльність місцевих адміністрацій та виконавчих органів місцевих рад. Проте, на нашу думку, вказані аспекти потребують законодавчого врегулювання. З іншого боку, відповідно до згаданих вище положень законодавства про правовий режим воєнного стану, вказані функції закріплені за військовими адміністраціями.

Не є відмінною і ситуація із адміністративно-правовим режимом виробництва та реалізації сонячної електроенергії. Системні атаки на енергосистему мали відчутне відображення на структурі життєдіяльності країни у всіх сферах: від побутового до стратегічного аспектів. За висновками експертів в державі знищено значні потужності всіх форм та видів енергогенерації, захоплено найбільшу у Європі (відповідно й в Україні) атомну електростанцію, окупація східних та південних регіонів обу-

мовили повне припинення генерації за рахунок надпотужних станцій альтернативної (вітро, гідро та сонячної) енергетики. Належне реагування публічних адміністрацій має проявлятися в активній державній політиці по мінімізації наслідків агресії, проведення превентивних заходів та стимулювання розгортання альтернативних джерел енергії.

В таких умовах ефективним виявилася сонячна форма генерації електроенергії. Частка домогосподарств із альтернативними сонячними технологіями електрогенерації стрімко зростає, технології енергозаміщення стають буденними у житті країни, територій, громад, домогосподарств та окремих громадян. Іншими словами кожен свідомий суб'єкт права намагається мінімізувати наслідки знищення потужностей централізованої енергосистеми, та запобігти ризикам блекауту (який вже пережила країна та ризик повторення якого високий й досі), зменшення вартості електричної енергії, тариф на яку постійно та стрімко зростає.

В довоєнний період здійснення публічного адміністрування у сфері виробництва та реалізації сонячної електроенергії здійснювалося за рахунок, переважно, диспозитивних методів. Проте, з урахування введення правового режиму воєнного стану та мети, яку планують досягти публічні адміністрації, в досліджуваній сфері стали домінувати як приписи та заборони, так і дозволи. Зокрема, правовий режим воєнного стану характеризується цілою низкою заборон і обмежень, перелік яких визначено статтею 8 однойменного закону, а також закріплення в статті 15 Закону за військовими адміністраціями повноважень на забезпечення соціально-культурних закладів, які перебувають у комунальній власності відповідних територіальних громад, а також населення паливом, електроенергією, газом та іншими енергоносіями [19].

Завершуючи аналіз методів правового регулювання, характерних для досліджуваної теми, то ми відзначимо особливу роль методів дозволу, які є найпоширенішими у сфері сонячної енергетики. Найхарактернішим видом таких дозволів є ліцензії, що надаються промисловим виробникам сонячної електроенергії, а також лімітів використання сонячної електроенергії та виробничих потужностей, погодження та обмеження (щодо кількості виробничих побутових установок на одну приватну особу-домогосподарство).

Аналізуючи суб'єктів в структурі інституту «адміністративно-правовий режим», варто погодитися із думкою у Т.О. Мацелик, яка вважає, що правова природа суб'єкта адміністративного права проявляється в його особливих властивостях, а саме потенційною можливістю брати участь в адміністративно-правових відносинах, набувати відповідних прав та обов'язків [21, с. 66-67].

Потенційними суб'єктами досліджуваної сфери можуть бути держава, в особі відповідних публічних адміністрацій, виконавчі органи місцевих рад, юридичні особи (публічного та приватного права), при чому це можуть бути як виробники сонячної електроенергії так і споживачі, а також фінансові установи, які беруть участь у фінансуванні відповідних проєктів, фізичні особи. Правовий статус цих суб'єктів, виходячи із особливостей досліджуваної сфери, може бути різним. Проте системоутворюючим для цих суб'єктів буде сфера реалізації їхніх прав, свобод та обов'язків.

Говорячи про систему органів виконавчої влади у сфері сонячної енергетики, варто вказати на її типовість, порівняно з іншими сферами публічного адміністрування відносин у кра-

їні. Провідну роль на законодавчому рівні відведено Кабінету Міністрів України та центральним органам виконавчої влади, що відповідно до своїх положень наділені повноваженнями у сфері сонячної енергетики. Це, зокрема Міністерство енергетики України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України (Держенергоефективності), Державна інспекція енергетичного нагляду України. Особливе місце посідає Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), яка є державним колегіальним органом державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг. Завершує перелік системи публічних адміністрацій відповідні органи місцевого самоврядування.

В якості узагальнення варто зазначити, що питання адміністративно-правового режиму виробництва та реалізації сонячної електроенергії фактично не досліджувалося. Метою відповідного адміністративно-правового режиму є забезпечення публічних інтересів у енергозабезпеченні та енергоефективності в умовах воєнної агресії через установлення правил поведінки суб'єктів і надання органам публічної влади додаткових повноважень.

Відтак вважаємо, що адміністративно-правовим режимом виробництва та реалізації сонячної електроенергії – це особлива форма та порядок правового регулювання суспільних відносин у сфері сонячної енергетики, яка характеризується як сукупність правових засобів та процедур, переважно дозволів (ліцензій), лімітів та обмежень, за допомогою яких досягається мета регулювання адміністративно-правових відносин у сфері виробництва та реалізації сонячної електроенергії, а також реалізуються правомочності її суб'єктів.

Висновки. В якості висновків, надаємо авторську характеристику сфери адміністративно-правового забезпечення виробництва та реалізації сонячної енергії як комплексу специфічних заходів, спрямованих на реалізацію відповідного адміністративно-правового режиму. Він, у свою чергу регламентує та визначає статус суб'єктів відповідної сфери. З іншого боку, чинне законодавство визначає коло публічних адміністрацій, наділених повноваженнями адмініструвати процес виробництва та реалізації з делегуванням окремих повноважень енергопостачальним компаніям, які у цій сфері є важливими суб'єктами, із специфічними обов'язками. Дослідження правового статусу суб'єктів потребує окремого наукового дослідження. Проте варто зауважити, що не зважаючи на вагомість для соціально-економічного життя досліджуваного питання та стрімкий розвиток галузі, системних змін чинного законодавства в цій сфері не відбувається, що ускладнює процес досягнення мети визначеного правового режиму. Дослідження проблем удосконалення адміністративно-правового режиму та формування пропозицій щодо внесення змін до моделі адміністративно-правового забезпечення потребують додаткових наукових досліджень.

Література:

- Харченко Н.П. Види правових режимів : плюралізм наукових підходів. *Прикарпатський юридичний вісник*. Вип. 1(22). 2018. С. 25–28.
- Скаун О. Ф. Теория государства и права: Учебник. Харків: Консум, 2000. 656 С.
- Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
- Карабін Т.О. Правовий режим публічного майна. *Порівняльно-аналітичне право*. 2018. № 6. С. 229–232.
- Смелянець Г. Є. Правовий і державний режими: поняття і співвідношення. *Актуальні проблеми держави і права*. 2005. Вип. 25. С. 283–286.
- Задирака Н.Ю. Встановлення адміністративної юрисдикції відносно публічного майна: вплив правового режиму. *Право*. 2018. с. 136–158.
- Коссе Д. Д. Значення та сутність правового режиму в правовій системі України. *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 25–29.
- Адміністративне право України: підручник / Битяк Ю. П., Гаращук В. М., Богущкий В. В. та ін.; заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. Харків: Право, 2010. 624 с.
- Константинов С. Принципи оскарження постанов у справах про адміністративні правопорушення. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2010. №4. С. 82–86. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2010_4_17
- Коваленко Н. Поняття та ознаки адміністративно-правового режиму. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 1. С. 106–110.
- Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: в 2 т. / редкол.: В.Б. Авер'янов (гол.) та ін. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. Т. 1: Загальна частина. 592 с.
- Административное право Украины. 2-е изд., перераб. и доп. Учебник для студентов высш. учеб. заведений юрид. спец./ Ю.П. Битяк, В.В. Богущкий, В.Н. Гаращук и др.; Под ред. проф. Ю.П. Битяка. Харьков: Право, 2003. 576 с.
- Конюшлов В. В. Категорія «адміністративно-правових режимів» в юридичній науці та законодавстві України. *Форум права*. 2010. № 1. С. 170–174.
- Белєвцева В. До питання класифікації адміністративно-правових режимів. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 2. С. 103–111.
- Настюк В. Я., Белєвцева В. В. Адміністративно-правові режими в Україні : монографія. Х. : Право, 2009. 128 с.
- Коваленко Н.В. Адміністративно-правові режими. автореферат дис. . д. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя. 2018. 34 с.
- Славо А.С. Типологія адміністративно-правових режимів : автореферат дис. . канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2020. 18 с.
- Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галунько, П. Діхтєвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса :Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
- Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 28. ст.250.
- Питання організації та функціонування пунктів незламності: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2022 р. № 1401. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
- Мацелик Т. О. Суб'єкти адміністративного права: поняття та система: монографія. Ірпін: Видавництво Національного університету державної податкової служби України. 2013. 342 с.

Sokolovsky D. Administrative and legal regime for the production and sale of solar electricity in Ukraine

Summary. The article examines the institution of administrative and legal regime in the context of ensuring the energy security of the State under the legal regime of martial law. The author analyses the scientific approaches to defining

the concept, structure and features of the administrative and legal regime, in particular, within the scope of solar electricity production and sale. It is noted that the legal regime is a complex legal category which is widely used in public law areas, especially in administrative law, where it serves as a legal instrument for ensuring public administration. The author substantiates that the administrative and legal regime in the field of solar energy is a special procedure of legal regulation which includes permits, licensing, limits, restrictions and control procedures which ensure stable functioning of the energy sector during military aggression.

Based on the analysis of legislation, in particular, the Law of Ukraine 'On the Legal Regime of Martial Law', resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine, the author examines the impact of special legal regimes on the restriction of rights and freedoms, as well as on the delegation of powers to public administrations. Attention is paid to the 'Fulcrum

Points' programme as an example of the implementation of the administrative and legal regime in the context of energy instability.

The author also analyses the scientific literature, dissertation studies and monographs by leading administrative law specialists, which allowed the author to formulate his own vision of the essence, structure and purpose of the administrative and legal regime in the field of solar energy. It is concluded that the formation of an effective administrative and legal mechanism in this area requires systematic legislative regulation, updating of approaches to regulation of energy market participants' activities and strengthening of public legal responsibility of public administrations for ensuring energy security.

Key words: administrative and legal regime, legal regime, martial law, solar energy, public administration, energy security, regulatory framework, permits and licences.

Creative Commons Attribution 4.0
International (CC BY 4.0)

Стаття надійшла 18.10.2025
Статтю прийнято 06.11.2025
Стаття опублікована 10.12.2025